

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/29

KARAR NO : 1985/61

ÖZET : Sıkıyönetim ilânından sonra siyasi parti üyeleri aleyhine TCK'nun 526.madde uygulanması istemiyle açılan ve sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin olduğu saptanmayan ve suçun vasfı bu yönde değişse bile sıkıyönetim komutanının yetkisini kullanarak Adli Yargı yerine gönderdiği davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : .K.H.

Sanıklar : Vedat Bodur, Hüseyin Anay, Hasan Deniz, Durmuş Ali Uyar

O L A Y : Sanıkların Gülnar İlçesi Türkiye Sosyalist Partisi Yönetim

Kurulunu oluşturdukları ve 13.9.1980 günü parti binasında yapılan aramada hakkında toplatma kararı bulunan sol içerikli kitap ve dergilerin bulunduğu ileri sürülerek TCK'nın 526.,80.,maddeler uyarınca tecziyeleri istemiyle Gülnar C.Savcılığı'nın 9.12.1980 gün, 257 sayılı iddianamesiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Gülnar Sulh Ceza Mahkemesi,15.6.1981 gününde,esas 1980/472,karar 1981/290 sayı ile;sanıklardan Vedat Bodur,Durmuş Ali Uyar ve Hasan Deniz'in askere gitmeleri nedeniyle 353 sayılı Yasa'nın 20.maddesi gereğince yargılanmalarının terhislerine kadar geri bırakılmasına ve sanık Hüseyin Anay'ın TCK'nun 526/1.,madde gereğince mahkumiyetine karar vermiştir.

Bu karar sanık Hüseyin Anay'ın temyizi üzerine Yargıtay 2.Ceza Dairesinin 3.11.1981 gün,6952/7140 sayılı ilamıyla,dava konusu kitaplar parti merkezinde bulunmuş olmasına göre toplatma kararını alan C.Savcılığı'nca bu kitapların içeriği bakımından dava açılmış ise sanığın eylemi o davanın konusu olan suça iştirak niteliğinde tezahür edeceğinden,bu hususun araştırılması ve sonucuna göre vazife ciheti de düşünölmek suretiyle karar ittihazi gerekirken,bu doğrultuda bir inceleme yapılmadan yazılı şekilde hüküm kurulması,bozmayı gerektirmiş olduğundan hükmün,cezanın tüm miktarı bakımından kazanılmış hak saklı kalmak üzere bozulmasına karar verilmiştir.

Bu arada diğer sanıklarında terhis edilmeleri nedeniyle duruşmaya tüm sanıklar yönünden devam eden Gülnar Sulh Ceza Mahkemesi,20.4.1983 gününde,esas 1981/604,karar 1983/86 sayı ile;her dört sanık hakkında,parti merkezinde bulunan ilke dergisi hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi'nde komünizm propagandası ve komünizmi övme suçlarından sanık Yusuf Ziya Hasan Çebir hakkında ve gene Kitle Gazetesi hakkında aynı mahkemede Yalçın Yusufoglu hakkında komünizm propagandası yapmak,

komünizmi övmek ve Emniyet Kuvvetlerini tahkir ve tezyif etmek suçlarından ötürü derdest davalar bulunduğu tesbit edildiğini belirterek görevsizliğe ve sanıkların belirtilen suçlara iştiraklerinden ötürü TCK'nun 64/1. yolu ile 159.,173/3.,142/1.,142/4.maddelerle cezalandırılmak üzere dosyanın İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 1983/336-123 (3)Y.G.esasına kayıtlı ve sanıkları Yalçın Yusufoglu İlker Demir olan dava dosyası ile birleştirilmesine karar vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi,30.9.1983 gününde, 1983/386-421 sayı ile;sanıkların sıkıyönetim mahkemesinde sürdürülen herhangi bir dava ile şahsî bir irtibatları mevcut olmadığı ve kendi mahkemesinde sürdürülen dava ile sanıkların eylemi arasında da bir irtibat bulunmadığı ve Gülnar İlçesinin kendi mahkemesinin de yetki sahası dışında bulunduğu gerekçeleriyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece,her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında,2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş ve dosya İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 8.2.1985 gün,18 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda,Y.İsmet Ayer,Mebrure Gözdemir,A. Mazhar Akman,Necati Karakiş,Ergun Argon ve Yavuz T. Özgen'in katılmaları ile yaptığı 11.3.1985 günlü toplantıda,geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüldüğü düşünöldü:

Sanıklara atılı suç Gülnar İlçesinin bağlı olduğu Mersin İli'ni de kapsamına alarak bütün yurttta 12.9.1980 günü ilan olunan sıkıyönetimden bir gün sonra 13.9.1980 günü işlenmiştir.

Bir suçta ait davaya sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılabilmesi için o suçun 1402 sayılı Yasa ve ezcümle bu yasa'nın 13.,15.,maddeleri kapsamına girmesi gerekir.

Ancak sanıklar Türkiye Sosyalist Partisi'nin Gülnar İlçesi'nde Yönetim Kurulu üyeleri olduğundan 1402 sayılı Yasa'ya 2310 sayılı yasa ile eklenen ek-1.maddenin de gözönünde tutulması gerekmektedir.Adı geçen maddede (bu kanunun 13.maddesindeki zaman ve yer kaydına bakılmaksızın,anılan madde ile 15.madde hükümlerine göre sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçları işleyen siyasi partilerin her kademe ve yan kuruluşlarının yönetiği ve üyelerinin suç dosyaları hakkında soruşturma ve yargılama

yapmaya, parti genel merkezlerinin bulunduğu yer sıkıyönetim komutanlıkları nezdindeki askeri mahkemelerin yetkili) olduğu belirtilmiştir.

Ancak madde de açıkça ifade edildiği gibi davanın sıkıyönetim mahkemesinde görülmesinin önkoşulu sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin olması veya sıkıyönetim ilanına ve faaliyetlerine ilişkin bulunması ya da sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu bir dava ile bağlantılı bulunmasıdır.

Sanıklara atılı suç parti binasında sol içerikli kitap ve dergi bulundurmaktan ibaret olup iddianamede TCK'nun 526. madde ile tecziyeleri istenmiştir.

TCK'nun 526. maddesi 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesinde sayılan suçlardan değildir. Öte yandan dosya içeriğine göre sanıklar hakkında sıkıyönetim askeri mahkemelerinde açılmış bir dava da yoktur. Parti merkezinde bulunan bazı kitap ve gazeteler hakkında ve başka şahıslar aleyhine açılmış kamu davalarının mevcut olması, sanıklara atılı bu suça ait dava ile o davalar arasında genel ve ortak amaç içerisinde örgütsel ve organik bir bağlantı bulunduğunu kabule imkan vermez.

Aksine atılı suçun Adli Yargı yerinde kabul edildiği ve hile vasfının değişebileceği ve suçun sıkıyönetim ilanına ve faaliyetlerine ilişkin olabileceği sonucuna varılsa dahi, bu taktirde de dava dosyası sıkıyönetim komutanının 18.1.1983 gün, 25 sayılı yazısıyla (D. sıra 125) kamu davasının sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi uygun görülmeyerek Gülnar C. Savcılığı'na iade edilmiş ve böylece sıkıyönetim komutanı 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesi son fıkrasında yazılı yetkisini kullanmış olmasına göre davanın Adli Yargı yerinde görülmesi icap eder.

.../...

Yukarda yazılı nedenlerle,davanın Adli Yargı yerinde görülmesine ve Gülnar Sulh Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın,niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine,bu nedenle Gülnar Sulh Ceza Mahkemesi'nin 20.4.1983 günlü,esas 1981/04,karar 1983/86 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına,11.3.1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

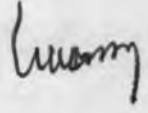
Üye

Mebrure Gözdemir

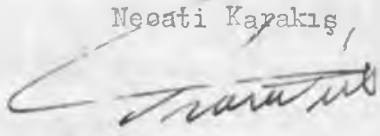
Üye

A. Mazhar Akman

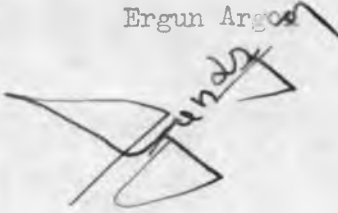
Üye

Neçati Karakiş

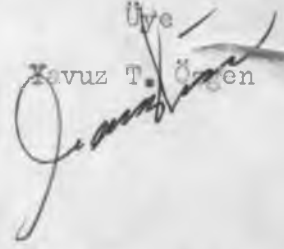
Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Ögen

G/T.

Bu kararın Resmi gazete'de yayımı 1985/...

Başkan